

Művészet, pszichoanalízis, Közép-Európa

Egy kettős kiállítás elé

E kettős – trieszti és bécsi – kiállítás megnyitásakor szeretném felidézni egy jó évtizeddel korábbi személyes emlékeimet 1991 őszéről vagy 92 tavaszáról, találkozássomat Claudio Magrisszal, a trieszti egyetem professzorával, a neves íróval. Az ő *Duna* című (magyarra is lefordított) könyve volt talán az első, amely a végzetes megosztottság évtizedeiben ráirányította a figyelmet a Duna-völgyre, a nagy folyó partján született városokra, az itt élők kultúráira, történelmére. Akkoriban csak röviddel voltunk túl az 1989–90-es változáson, a csodák évén, azon a történelmi pillanaton, amely megszabadította Kelet-Európát az addig ráneheződő nyomástól, és amely lehetővé tette a térség két elválasztott részének találkozását és összeépülésének kezdetét is.

A professzortól azt kérdeztem, mit jelent ez az új időszak a térség szempontjából. Tudjuk-e erősíteni egymás hangját nemzeti kultúráink értékeinek közvetítésében, meg tudjuk-e mutatni a világnak azt, hogy Közép-Európa együtt – kulturális nagyhatalom. Magrist nem ragadta magával az akkor Rómától Bukarestig érzett nagy eufória. A helyzetet egy szemléletes képpel érzékeltette: „Olyanok vagyunk, mint egy nagy család, amelynek lehetősége nyílik hosszú idő után újra összetalálkozni. Lesznek ott nagybácsik és unokaöcsők, nagyapák és unokák, akik legfeljebb csak hallottak egymásról, de személyesen nem találkozhattak. Hogy mi jön ki ebből? Kit hogyan változtatott meg az idő – azt nem tudhatjuk. És azt sem, hogy hogyan fognak (fogunk) egymással szót érteni, hiszen amíg különzártan élünk, mindenki élte a maga életét, gyűjtötte személyes tapasztalatait, épített egzisztenciát és kapcsolatokat. Persze rajtunk múlik – tette hozzá –, hogy a megismerkedés örömeiből maradjon valami későbbre is. Nem biztos, hogy ebben az új világban a rokonok és a szomszédok lesznek a legizgalmasabbak, a legvonzóbbak számunkra. A világ nagyon nagy, és az eddig tőle elzárt magyar, szlovák, cseh, lengyel vagy délszláv értelmiség talán nagyobb kíváncsiságot érez London vagy Dél-Amerika iránt.”

A professzor beszélt még arról, milyen gesztusokkal, milyen eszközökkel (hogy azt ne mondjam, milyen terápiával) lehetne közelebb

hozni az egymással azonos történelmi gyökerű, rokon vonásokkal rendelkező közép-európaiakat. A legelső lépés nyilván egy nagy történelmi „kibeszélés” volna: ki vel mi történt, mit tud önmagáról, szomszédjáról a történetekről?

Azt reméljük, hogy a mostani vállalkozásunk, a bécsi Freud Múzeumot ábrázoló fotók és a trieszti Revoltella Múzeumból érkezett festmények a gyönyörködtetésen kívül talán jelentenek valami többletet is a nézők számára. Rávilágítanak térségünk sajátosságaira, gyarapítják ismereteinket Közép-Európáról, mint ahogyan – ez meggyőződésem – a kiállításához kapcsolódó szimpózium sem csak művészettörténeti ismereteinket, a pszichoanalízisről megszerzett tudásunkat, hanem Közép-Európáról összerakott ismereteinket is gyarapítja majd.

Köszönetet mondok a két múzeumnak, a kurátoroknak, a segítőknek e kiállítás létrehozásáért, és külön köszönöm a budapesti Olasz Kulturális Intézet és a budapesti Osztrák Kulturális Fórum támogatását.

Módos Péter

A bécsi Freud Múzeum és a trieszti Revoltella Múzeum anyagából kiállítás nyílt a Közép-európai Kulturális Intézetben. A következő oldalakon képes tudósítást adunk a megnyitóról és a kiállításához kapcsolódó tudományos tanácskozásról. Lent: Giorgio Pressburger megnyitja a kettős kiállítást

Maria Masau Dan, a trieszti Revoltella Múzeum igazgatónöje, Anna Maria Accerboni Pavanello, a múzeum kurátora, középen Giorgio Pressburger

Anna Maria Accerboni Pavanello, Maria Masau Dan, Inge Scholz-Strasser és Gerald Zugmann fotóművész

Radnóti Sándor esztéta

Anna Maria Accerboni Pavanello Arturo Nathan Elvarázsolt szirt című festménye előtt

Erős Ferenc szociálpszichológus és Molnár Andrea, az Európai Utas Alapítvány titkára

Beke László művészettörténész és Módos Péter

Simona Argentieri művészettörténész

Gellér Katalin művészettörténész